

Anvisningar för tandvårdsstöd - Psykiatri

Anvisningarna riktar sig främst till läkare och psykiatrisköterskor

Datum
2026-01-01

Diarienummer
RS 2025/1916

Godkänt:
2026-01-01
Giltigt t.om:
2028-01-01

Innehåll

Tre nivåer av tandvårdsstöd finns vid psykisk sjukdom	3
Broschyr för patienter "Om tandvårdsstöd"	3
Nivå 1, STB – Försäkringskassans Särskilda tandvårdsbidrag	4
Nivå 2, F-Tandvård	5
Nivå 3, N-Tandvård	8
Egen begäran om utredning av eventuell möjlighet till tandvårdsstöd	9
Vid frågor - kontakta oss	10

Det finns flera former av tandvårdsstöd för personer med sjukdomar och funktionshinder.

Sjukvårdens, och framför allt läkarnas, insats behövs för att tandvårdsstöden ska nå de berättigade, eftersom det ofta krävs ett läkarintyg.

Läkarintyg och blanketter hittar du:

- I sjukvårdens journalsystem
 - På Internet:
<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>
-

Tre nivåer av tandvårdsstöd finns vid psykisk sjukdom

Det finns tre nivåer av tandvårdsstöd vid psykisk sjukdom, där nivå 1 är ett mindre stöd för en stor grupp av sjuka och nivå 3 är ett omfattande stöd för de allra svårast sjuka.

Ett intyg krävs och varje nivå har sin egen blankett för blankett eller läkarintyg.

Man kan **inte** få tandvårdsstöd i flera nivåer samtidigt, för samma tandbehandling.

Broschyr för patienter "Om tandvårdsstöd"

Broschyren beskriver tandvårdsstödens olika delar. Broschyren är kostnadsfri och kan beställas genom att mejla till:

tandvardsstod@regiondalarna.se

Bild 1

Nivå 1, STB – Försäkringskassans Särskilda tandvårdsbidrag

Det särskilda tandvårdsbidraget ingår **inte** i Regionens tandvårdsstöd. Det administreras av Försäkringskassan och ingår ändå i detta dokument eftersom det berör en stor grupp människor, nämligen de som har en sådan sjukdom eller funktionsnedsättning som medför **risk för försämrad tandhälsa**.

Särskilt tandvårdsbidrag (STB)

STB innebär att man som patient får ett bidrag att använda till tandläkar- eller tandhygienistundersökning eller till förebyggande behandling. STB dras av direkt vid betalning på tandvårdsmottagningen.

Blanketten - Läkarintyg för Särskilt tandvårdsbidrag hittar du i sjukvårdens journalsystem. Patienten ska ta med läkarintyget till tandvårdsmottagningen.

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **lämna den till patienten**.

 Socialstyrelsen		LÄKARINTYG för särskilt tandvårdsbidrag till förebyggande tandvårdsåtgärder enligt 2 kap. 1 a § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd
1. Personuppgifter		
Efternamn och förnamn		Personnummer

Ingen annan blankett för läkarintyg godkänns för STB.

För psykiatri kan t.ex. följande alternativ för STB komma i fråga:

Personer med muntorrhet på grund av långvarig läkemedelsbehandling. Förutom läkarintyg för STB krävs en **salivmätning** för att bedöma om salivflödet är tillräckligt lågt för personen ska betecknas som muntorr.

Läkarintyget uppvisas på tandkliniken och därefter görs en salivmätning. Läkarintyg och resultat av salivprov får **inte vara äldre än tre månader** när den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjas.

Läkarintyget/underlaget **gäller i fyra år** efter att den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjades.

Personer med frätskador på tänderna och anorexia nervosa eller bulimia nervosa. Läkarintyget uppvisas på tandkliniken och får **inte vara äldre än tre månader** när den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjas.

Läkarintyget/underlaget **gäller i fyra år** efter att den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjades.

Läs mera:

Socialstyrelsens föreskrifter om STB:

<http://www.socialstyrelsen.se>

Särskilt tandvårdsbidrag - Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 15/2012:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandeblad/2012-12-37.pdf>

Nivå 2, F-Tandvård

F-tandvård - tandvård till personer med stora behov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

F-tandvård är avsett för dem som har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå behandling i tandvården på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning, såsom t.ex. **personer med svår psykisk funktionsnedsättning**.

Personer med psykiskt funktionshinder kan ha ökad risk för skador på tänder av flera orsaker, där mediciner som ger muntorrhet är en. Om man dessutom har en kognitiv funktionsnedsättning som medför stora problem att planera vardagen, exempelvis svårigheter att komma ihåg och planera tandborstning och tandläkarbesök, följa givna råd samt svårigheter att klara bra kosthållning med regelbundna måltider så kan F-tandvård vara aktuellt.

Sjukdomar som kan leda till sådan funktionsnedsättning kan t.ex. vara:

- Bipolära sjukdomar och depressionssjukdomar
- Generaliserade ångestsyndrom (GAD) samt övriga ångestsjukdomar
- Paranoida sjukdomstillstånd
- Emotionella personlighetsstörningar
- Hjärnskador orsakade av missbruk
- Regionernas praxis är att även funktionsnedsättning pga. **demenssjukdom** kan ge F-tandvårdsstöd under pkt 3.1 på blanketten Läkarityg vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning. (SOSFS 2012:17)

Blanketten - Läkarityg vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning (SOSFS 2012:17)

Blanketten finns i sjukvårdens journalsystem och på Internet:

<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **skicka till Tandvårdsstöd Dalarna**.

 Socialstyrelsen		LÄKARINTYG vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning enligt 3 a § tandvårdsförordningen (1998:1338)
1. Personuppgifter		
Efternamn och förnamn		Personnummer

Ingen annan blankett för läkarityg godkänns för F-tandvård.

Det är obligatoriskt att kryssa i hur patientens **identitet** är styrkt och **alla funktionstillstånd** avseende den aktuella diagnosen måste vara bedömda.

En bedömning enligt **ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health)** ska göras. Enligt ICF ska **stora svårigheter** tolkas som att funktionen ska vara nedsatt till minst hälften av normal funktion.

Vid **svår psykisk funktionsnedsättning** ska följande funktioner bedömas enl. ICF:

b164

Högre kognitiva funktioner

Specifika psykiska funktioner särskilt relaterade till frontalloberna, inklusive komplext målinriktat beteende såsom beslutsfattande, abstrakt tänkande, planering och utförande av planer, mental flexibilitet och att fatta beslut om vilket beteende som är påkallat under vilka omständigheter, ofta benämnda exekutiva funktioner

Innefattar: funktioner att göra abstraktioner och organisera tankar; tidsplanering, insikt och omdöme; begreppsbildning, kategorisering och kognitiv flexibilitet

Utesluter: minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); psykiska språkfunktioner

(b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

d2102

Att företa en enstaka uppgift självständigt

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för en enkel eller sammansatt uppgift och att hantera och utföra uppgiften på egen hand och utan stöd av andra

d2301

Att klara daglig rutin

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att planera och klara dagliga rutiner eller plikter

d240

Att hantera stress och andra psykologiska krav

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att klara och kontrollera de psykologiska krav som ställs för att genomföra uppgifter som kräver betydande ansvarstagande och innefattar stress, oro eller kris såsom när man kör ett fordon i stark trafik eller tar hand om många barn

Innefattar: att hantera ansvarstagande; att hantera stress och kris

d5702

Att upprätthålla sin egen hälsa

Att ta hand om sig själv genom att vara medveten om behovet och göra vad som behövs för att se till sin hälsa, genom att uppmärksamma hälsorisker och att förebygga ohälsa såsom att söka professionell hjälp för att se till den egna hälsan; att följa medicinska och andra hälsoråd; att undvika hälsorisker såsom vid fysisk skada, smittosamma sjukdomar, droger och sexuellt överförbara sjukdomar

d179

Att tillämpa kunskap (Ingen ytterligare beskrivning finns angiven)

Ett **blått** tandvårdskort (F-kort) utfärdas av Tandvårdsstöd Dalarna och ska visas upp på tandkliniken. F-kortet har begränsad giltighetstid, vilket anges på kortet. Det berättigar till basstandvård enligt avgift som inom den öppna hälso- och sjukvården och avgiften räknas in i högkostnadsskyddet. Fast protetik och implantatbehandlingar ingår inte.

Läs mera:

Socialstyrelsens Föreskrift: Tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning:

<http://www.socialstyrelsen.se>

Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 14/2012:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandeblad/2012-12-36.pdf>

Nivå 3, N-Tandvård

Nödvändig tandvård för personer med ett omfattande personligt omvårdnadsbehov.

Ett tandvårdsstöd vid stort behov av personlig omvårdnad på grund av sjukdom eller funktionshinder. Personen kan bo i egen bostad med hjälpinsatser eller i särskilt boende/gruppboestad.

N-tandvård vid psykisk sjukdom, är avsett bland annat för personer som:

- har ett varaktigt behov av hjälp- och omvårdnadsinsatser minst 3 ggr/dag eller bor i ett särskilt boende/gruppboestad med heldygnssorg.
- har en långvarig allvarig psykossjukdom eller annan grav psykisk störning som pågått i mer än 1 år.
- har bestående och omfattande social funktionsnedsättning, t ex svår affektiv sjukdom och/eller svår schizofreni. (diagnos F20)
- har behov av tandvård, men pga. sin långvariga och allvarliga psykossjukdom eller grava psykiska störning saknar kapacitet att sköta sin personliga omvårdnad inklusive tandvård.

Läkare eller psykiatrisjuksköterska fyller då i **sidorna 1 och 3** i blanketten "**Beskrivning av omvårdnadsbehov**".

Blanketten Omvårdnadsbehov (gul) finns på Internet:

<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

*Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **skicka till Tandvårdsstöd Dalarna**.*

		Version 2025	
Tandvårdsstöd Dalarna BESKRIVNING AV OMVÅRDNADSBEHOV för bedömning av möjlighet till särskilt tandvårdsstöd, s.k. N-tandvård			
Blanketten används av medicinsk personal t ex läkare/sjuksköterska/psykiatrisjuksköterska. Den kan även användas av biståndshandläggare, enhetschef eller motsvarande i kommunen, i de fall där det är osäkert om personen uppfyller kraven för tandvårdsstödet N-tandvård.			
Är du läkare, sjuk- eller psykiatrisjuksköterska? Läs i så fall detta först:			
• Om personen har beslut om LSS-insats – Fyll <u>INTE</u> i DENNA BLANKETT utan hänvisa till kommunens LSS-handläggare. • Om personen har pågående hemtjänstinsatser - Fyll <u>INTE</u> i DENNA BLANKETT utan hänvisa till kommunens biståndshandläggare eller enhetschef för hemtjänsten. • Om personen bor i ett särskilt boende, dvs. ett boende med personal dygnet runt - Fyll <u>INTE</u> i DENNA BLANKETT utan hänvisa till Bistånds/LSS-handläggare, Sjuksköterska på boendet alternativt enhetschefen på boendet.			
Personuppgifter			
För- och efternamn		Personnummer	
Adress		Telefonnummer	
Postnummer		Ort	

N-tandvård administreras av Vårdvalsenheten Tandvårdsstöd Dalarna.

Ett **gult** tandvårdskort utfärdas och ska visas upp på tandkliniken.

N-kortet har begränsad giltighetstid, vilket anges på kortet och berättigar till nödvändig tandvård enligt avgift som inom den öppna hälso- och sjukvården och avgiften räknas in i högkostnadsskyddet.

Fast protetik och implantatbehandlingar kan ingå efter särskild prövning hos Vårdvalsenheten Tandvårdsstöd Dalarna.

Egen begäran om utredning av eventuell möjlighet till tandvårdsstöd

På Internet finns formulär för allmänheten: Förfrågan om tandvårdsstöd.

<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vardval-dalarna/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

 Tandvårdsstöd Dalarna	Version 2019 Region Dalarnas särskilda tandvårdsstöd Funderar du om du själv eller någon i din närhet kan ha rätt till Region Dalarnas tandvårdsstöd? Svara på frågorna nedan, så tar vi kontakt med dig och reder ut eventuella möjligheter. Skicka formuläret till Tandvårdsstöd Dalarna, Box 712, 791 29 FALUN
--	---

*Fyll i uppgifterna och **skicka formuläret till Tandvårdsstöd Dalarna**, som sedan hjälper till att söka bland de olika stöden.*

Vid frågor - kontakta oss

Handläggare

Tfn: 010 - 249 42 02

E-post: tandvardsstod@regiondalarna.se

Bedömningstandläkare

Tfn: 023 - 49 01 57

E-post: bedomnings.tandlakare@regiondalarna.se

Postadress:

Tandvårdsstöd Dalarna

Box 712

791 29 Falun

Bilaga

Landstingsdirektörens verkställighetsbeslut och rutiner för:

[Läkarintyg för tandvårdsstöd \(LD15/03006\).](#)
